

Gespreksnotitie Tweede kamer Rondetafelgesprek Femicide

Het is 21.00 uur, de telefoon gaat. Ik - gedragswetenschapper in het crisisinterventieteam - heb bereikbaarheidsdienst. Collega's van het crisisinterventieteam bellen. Zij zijn met de politie ter plaatste bij een heftige geweldsituatie. Een Poolse vrouw is ernstig gewond, er is sprake van fors geweld; er is overal bloed. Zij is met haar 9-jarige dochter thuis en haar man is meegenomen naar het bureau. De vrouw zegt zeker bij haar man te blijven, en zodra hij vrijgelaten is, zal zij hem niet wegsturen. Haar dochter was getuige van het heftige geweld. De politie stelt voor dat het kind uithuisgeplaatst wordt als deze vrouw haar man de deur niet wijst. De vrouw blijft weigeren. De vraag aan mij is of ik binnen een paar uur een crisispleeggezin kan vinden. Ik probeer uit te leggen dat deze vrouw en kind samen naar een veilige plek moeten. Dat deze vrouw nu niet in staat is een goed overwogen besluit te nemen; zij is slachtoffer van extreem geweld. Alle alarmbellen gaan bij mij af. Ik vraag de politie om 24 uur: "Plaats moeder en kind bij ons in de veilige opvang, geef moeder géén keuze. Leg haar uit dat wij het noodzakelijk vinden dat zij en haar dochter tot rust komen. Deze vrouw handelt in stress en is afhankelijk van haar man. Zij heeft specialistische zorg nodig, zodat ook haar brein rustig wordt en zij inzicht kan krijgen in hoe zij beschermd kan worden. In wat zij en haar dochter nodig hebben. Ik vraag de politie of zij alsjeblieft meer dwingend willen zijn in hun advies. Zodat we een structurele oplossing kunnen bedenken, in plaats van thuis wachten tot het weer uit de hand loopt." Het eindresultaat: de dochter van negen jaar is uithuisgeplaatst. De vrouw blijft thuis, bij haar gewelddadige man. Deze vrouw wordt binnen zeven dagen het volgende slachtoffer van femicide.

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Graag willen wij uw aandacht voor het alarmerende probleem van extreem geweld dat zich uit in partnermoord en femicide in Nederland. In Nederland wordt deze term nog bijna niet gebruikt, maar bericht de media over zaken waarin vrouwen worden vermoord als losse incidenten. Vaak met termen als "familiedrama", "eerwraak" of "crime passionele". Hierdoor wordt het probleem niet herkend (Visser, 2023). Deze vormen van geweld tegen vrouwen vormen een ernstige schending van mensenrechten en vereisen dringende actie van de overheid.

Jaarlijks worden er naar schatting 40 vrouwen vermoord. 60% is het slachtoffer van dodelijk geweld door hun partner of ex-partner. Dit onaanvaardbare geweld heeft verwoestende gevolgen voor de slachtoffers, hun families en de samenleving. Het is van cruciaal belang dat de overheid deze moorden serieus neemt en adequate maatregelen neemt om partnermoord te voorkomen en te bestrijden.

Femicide is vaak het eindresultaat van een patroon van geweld, dat vaak begint met huiselijk geweld. Dat geweld is niet van de een op de andere dag zo extreem. Het heeft een patroon, waarbij er signalen zijn die kunnen duiden op een fatale afloop. De gevaren voor vrouwen bevinden zich vaak in de vertrouwde omgeving van huiselijke relaties. Achter gesloten deuren kunnen zich schrijnende situaties afspelen. Vrouwen die slachtoffer zijn, hebben vaak te maken met schaamte, angst voor wraakgevoelens en leven een steeds geïsoleerder bestaan. Ze zijn vaak economisch, materieel of emotioneel afhankelijk van hun partner. Binnen sommige culturen en gemeenschappen is geaccepteerd, maar extreem huiselijk geweld komt overal voor. In alle 'lagen' van de samenleving. En ook onder jongeren; dating violence is vaak een voorspeller van extreem geweld in een latere relatie.

Vrouwen die te maken hebben met een diepgewortelde gewoonte van gewelddadige onderdrukking van hen en van hun kinderen; gewoonten in een cultuur of in dit ene gezin en deze ene familie zijn gesocialiseerd om aan zichzelf te twijfelen en geweld tegen hen te bagatelliseren. Net als de Poolse

vrouw in het voorbeeld uit de praktijk van het crisisinterventieteam. Soms is er helemaal geen geweldspatroon, en is een relatiebreuk of 'eerschade' een plotse aanleiding voor femicide.

Om femicide, als extreme vorm van geweld tegen vrouwen en kinderen, aan te pakken, zijn de volgende maatregelen essentieel:

1. Bewustwording en preventie: Een grootschalige bewustwordingscampagne is noodzakelijk om de samenleving te informeren over de ernst en omvang van partnermoord en femicide. Om signalen als stalking, bedreiging, huiselijk geweld of een verontrustende aangifte te herkennen, en te weten wat te doen. De basis hiervoor is de [factsheet](#) 'intiem terreur'. Preventieprogramma's zijn nodig op scholen, in gemeenschappen, bij partners in het brede sociale domein en bij hulpverleners, ook gedeeld via de media, met speciale nadruk op het bevorderen van gelijkheid tussen de seksen, het respecteren van elkaars grenzen en het herkennen van tekenen van geweld. [Een voorbeeld](#)
2. Verbetering van signalering, handelen en wetgeving. De huidige wetgeving over partnermoord moet kritisch worden beoordeeld en indien nodig worden versterkt. Kern is dat huiselijk geweld eerder verzwarend dan ontlastend moet worden gewogen. Er moet prioriteit worden gegeven aan het waarborgen van de veiligheid van slachtoffers, wanneer er signalen zijn.
3. Instanties moeten – in lijn met het Verdrag van Istanbul (2016) – getraind zijn om signalen van extreem geweld te leren herkennen en effectief te reageren op meldingen van partnergeweld en de risico's op partnermoord te beoordelen. Om vervolgens direct te schakelen met specialistische hulpverlening. Ingrijpen bij extreem geweld is noodzakelijk. Slachtoffers in deze situaties zijn lang niet altijd in staat om een inschatting van hun veiligheid te maken, al zijn zij volgens de wet wilsbekwaam. Het is van belang rust te creëren en in te zetten op een duurzaam veiligheidsplan. Een huisverbod of het kortdurend uit huis halen van moeder en kinderen kunnen passende interventies zijn. Onderdeel van de duurzame veiligheid is altijd het veiligheidsplan. Hierbij heeft de nabije/informele omgeving van het slachtoffer een belangrijke rol en moet voor elk kind een passend plan gemaakt zijn. Kinderen hebben het recht te weten hoe zij zelf kunnen handelen en een gevoel van regie te hebben bij situaties van onveiligheid.
4. Versterking van slachtofferondersteuning: Het is van cruciaal belang dat slachtoffers van extreem huiselijk geweld ongehinderd toegang hebben tot specialistische ondersteuning en bescherming.
5. Samenwerking en coördinatie: Effectieve aanpak van partnermoord vereist een nauwe samenwerking tussen verschillende instanties en organisaties, waaronder politie, justitie, hulpverleningsinstanties en gezondheidszorg. Er moeten duidelijke protocollen en procedures worden vastgesteld om informatie-uitwisseling eenvoudig en verplicht te maken, risico's te beoordelen en snelle en passende maatregelen te nemen om slachtoffers te beschermen.

Ilona Brekelmans – hoofd inhoudelijke ontwikkeling bij Sterk Huis

Over Sterk Huis

Sterk Huis biedt gezinshulpverlening bij opvoedingsvragen, problemen in de ontwikkeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties: systemisch, traumasensitief en veiligheid voorop. www.sterkhuis.nl